

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Strategisk MiljøVurdering

Forsalg til Natura 2000 plan

Giber Å, Enemærket og Skåde

Havbakker Natura 2000-område nr. 234,

Habitatområde H234

Kolofon

Naturstyrelsen, Miljøministeriet

Sprog: Dansk

Titel:

År: 2014

Strategisk MiljøVurdering

ISBN nr.

Forslag til Natura 2000-plan 2016-2021

978-87-7175-233-5

Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker

Dato: 18.december 2014

Natura 2000-område nr. 234

Forsidefoto: Strandmarken ved Moesgård Strand. Overdrevet benyttes rekreativt.

Habitatområde H234

Fotograf: Lasse Werling

Emneord:

Habitatdirektivet, fuglebeskyttelsesdirektivet, Miljømålsloven, Strategisk MiljøVurdering.

Resume:

Udgiver:

Strategisk MiljøVurdering for forslag til Natura 2000-plan 2016-2021 for Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker (nr. 234). Miljøvurderingen sammenfatter Natura 2000-planforslagets påvirkning af miljøet.

Miljøministeriet, Naturstyrelsen

Ansvarlig institution:

Naturstyrelsen Haraldsgade 53

2100 København Ø

Copyright:

Må citeres med kildeangivelse

Indhold

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2016-2021.....	4
1.1 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer	4
1.2 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul - alternativ.....	6
1.3 Miljøforhold i områder der kan blive væsentligt berørt.....	9
1.4 Eksisterende miljøproblemer	11
1.5 Internationale miljøbeskyttelsesmål.....	11
1.6 Planens indvirkning på miljøet	12
1.7 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet.....	13
1.8 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg.....	14
1.9 Overvågning	15
1.10 Ikke teknisk resume	15

1. Miljørapport for Forslag til Natura 2000-plan 2016-2021

Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker. Natura 2000-område nr. 234
Den enkelte Natura 2000-plan skal ifølge lovbekendtgørelse nr. 939 af 3. juli 2013 om miljøvurderinger af planer og programmer have sin egen miljørapport. Rapporten skal indeholde oplysninger, der følger af lovens bilag 1.

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem lokale indsatser fastsat i kommunale handleplaner. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Det vurderes, at planen ikke har en grænseoverskridende effekt, idet Natura 2000-området ikke er placeret nær den danske grænse.

1.1 Planens indhold, hovedformål og andre relevante planer

Indhold

Natura 2000-planen består af målsætninger for det enkelte område og områdets udpegningsgrundlag, samt et indsatsprogram, der angiver retningslinjer for planens gennemførelse. Målsætningerne består af en overordnet målsætning for hele Natura 2000-området samt konkrete målsætninger og afvejning af modstridende naturinteresser. Retningslinjerne om naturområdernes forvaltning i indsatsprogrammet, har både konkret og generel karakter. Endelig indeholder Natura 2000-planen et oversigtsskema, der viser naturtyper og arter på områdets udpegningsgrundlag.

Hovedformål

For området foreslås følgende overordnede målsætning:

Det overordnede mål for området er:

Skovnaturen udvikles hen mod naturpræget skov med stor biodiversitet og udgør sammen med de lysåbne naturtyper sammenhængende naturområder ud mod kysten. Kysten og klinten indgår i en dynamisk kystudvikling, hvor det i højere grad er naturen, der råder. Områdets skovnaturtyper sikres en god-høj naturtilstand samt kontinuitet og sammenhæng.

Områdets lysåbne naturtyper kalkoverdrev og rigkær sikres en god-høj naturtilstand.

Områdets økologiske integritet skal sikres i form af en for naturtypen hensigtsmæssig drift/pleje og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne.

Indsatsen i 2. planperiode skal sikre, at den igangsatte indsats fra 1. planperiode fastholdes, at der tages hånd om særligt truede naturtyper og arter, samt at der påbegyndes en strategisk indsats for langsigtet at sikre de lysåbne naturarealer.

Forholdet til anden lovgivning

Natura 2000-planen er bindende for myndighederne, det vil sige, at alle myndigheder skal lægge Natura 2000-planen til grund i arealdrift på egne arealer, naturforvaltning eller ved udøvelse af deres beføjelser i henhold til lovgivningen i øvrigt. Offentlige lodsejere er således bundet af planens langsigtede målsætninger og kan vælge at gennemføre disse direkte i egne drifts- og plejeplaner. På lovområder som f.eks. fiskeriloven og vildtforvaltningsloven, hvor staten er myndighed, følges op med nationale strategier.

Natura 2000-planen tilsidesætter ikke øvrig lovgivning, og den indsats, som iværksættes for at sikre planens gennemførelse, skal have de fornødne tilladelser, dispensationer m.v., på grundlag af konsekvensvurderinger, hvor dette er nødvendigt i henhold til lovgivningen herom. I det omfang, indsatsen entydigt kan defineres som nødvendig for lokalitetens forvaltning, er en konsekvensvurdering efter habitatdirektivet ikke påkrævet, men der kan kræves tilladelse eller godkendelse efter anden lovgivning.

Der er ikke gennemført vurdering i henhold til habitatdirektivets artikel 6.3 af de enkelte planer, idet planer, som direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning, ikke er omfattet af kravet om screening og evt. konsekvensvurdering.

Andre relevante planer

Natura 2000-planer for 2010-2015 blev vedtaget i december 2011, og de opfølgende kommunale handleplaner - blev endeligt vedtaget med udgangen af 2012/ begyndelsen af 2013.

De første Natura 2000-planer fastlagde rammerne for en række grundlæggende indsatser, som f.eks. rydninger, forbedrede hydrologiske forhold og iværksættelse af plejetiltag.

I 2. generation Natura 2000-planer er det forudsat, at de aktiviteter, der er beskrevet i de nuværende kommunale og statslige handleplaner fastholdes og fortsættes i planerne, som er gældende fra 2016-2021.

Natura 2000-planer, som omfatter fredskovpligtige arealer, og dermed er omfattet af skovloven, skal revideres med 12 års mellemrum, jf. skovlovens § 16, stk. 2. Det betyder således, at Natura 2000 skovplanerne er gældende fra 2010 til udgangen af 2021.

Regeringen har i oktober 2014 offentliggjort Naturplan Danmark, der er en samlet plan for, hvordan den danske natur sikres på sigt. Målet med Naturplan Danmark er at sikre, at Danmark i 2050 har en mere mangfoldig natur, hvor den beskyttede natur, de store skove, nationalparkerne og de vigtige levesteder for truede arter er bundet tættere sammen. Dette skal bl.a. ske ved etablering af større naturområder og nye skove. Planen omfatter også en indsats relateret til de marine arter og naturtyper. Planen omfatter etableringen af et nyt Grønt Danmarkskort, der skal vise, hvor naturen findes i dag, og hvor den kan bindes bedre sammen. Natura 2000-områderne bliver ryggraden i det Grønne Danmarkskort.

De statslige vandplaner er bindende for statslige myndigheder, regionsråd og kommunalbestyrelser. Natura 2000-planerne er koordineret med vandplanerne, der fastlægger indsatsen for kvaliteten af vandområderne. Natura 2000-planernes mål om forbedret vandkvalitet realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen. Natura 2000-planerne rummer derfor ikke indsatskrav vedrørende vandkvaliteten. Natura 2000-planens krav om en omfattende naturplejeindsats og forbedring af hydrologien vil dog også bidrage til at tilbageholde kvælstof og dermed have en effekt i forhold til

vandplanens miljømål.

I henhold til vandplanen vil en gennemførelse af planen for vandområdedistrikt Jylland og Fyn under vandrammedirektivet indebære indsatser til reduktion af kvælstofudledningen til vandmiljøet. Denne indsats understøtter Natura 2000-planens målsætninger. Det forudsættes derfor i Natura 2000-planerne, at den nødvendige indsats for forbedring af vandmiljøet i Natura 2000-områderne gennemføres i vandplanlægningen.

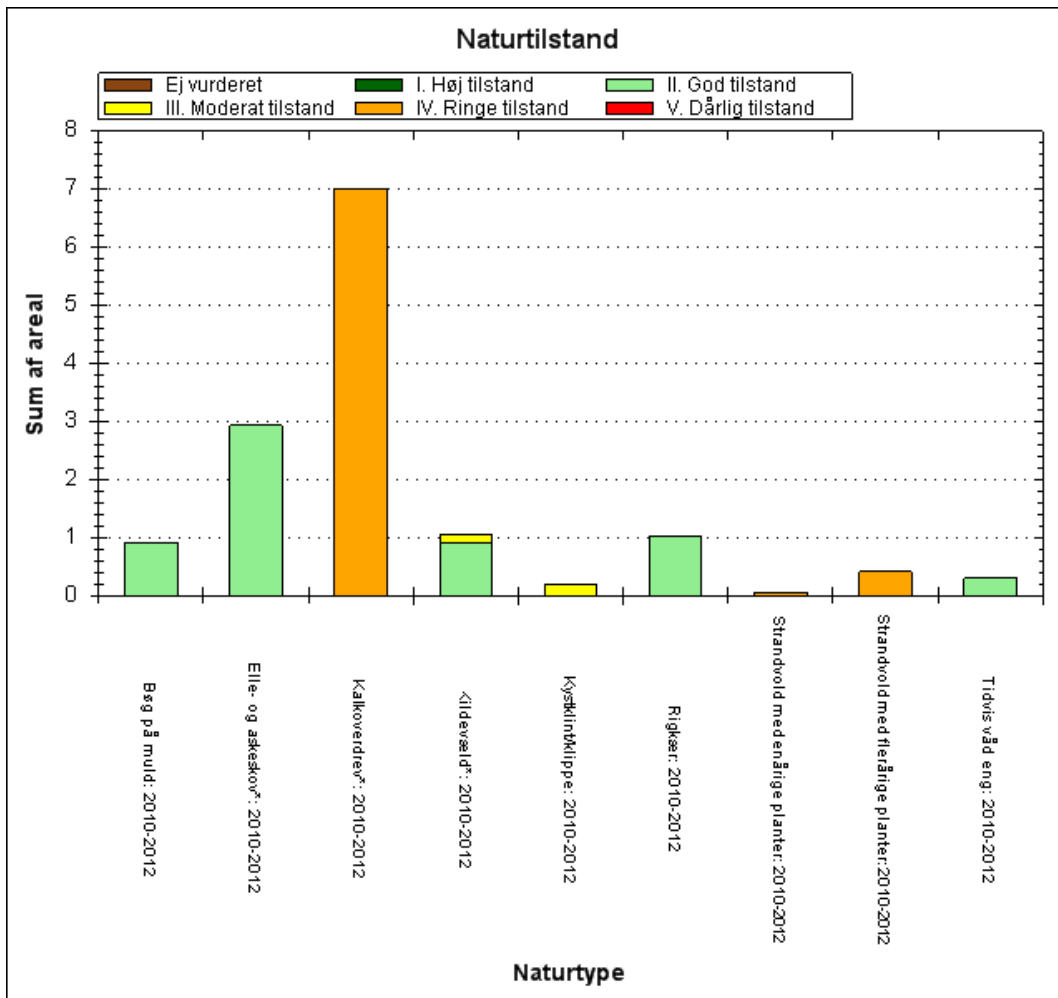
Det forudsættes, at den konkrete indsats, der påtænkes gennemført på grundlag af vandplanerne, og som kan påvirke Natura 2000-områder væsentligt, vurderes for eventuelle konsekvenser for udpegningsgrundlaget. Indsatsen kan i givet fald gennemføres, hvis det på grundlag af den bedste faglige viden dokumenteres, at aktiviteten ikke vil skade bevaringsmålsætningen for Natura 2000-området.

Natura 2000-områderne, der er udpeget i medfør af miljømålsloven, skal fremgå af landsplandirektiver og kommuneplaner. Disse skal indeholde retningslinjer i overensstemmelse med bekendtgørelsen om udpegnings- og administration af internationale beskyttelsesområder nr. 408 af 1. maj 2007 (habitatbekendtgørelsen). Af habitatbekendtgørelsens § 6 fremgår, at der i redegørelsen til planforslag i medfør af planloven, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for et Natura 2000-områdes forvaltning, skal indgå en vurdering af forslaget virkninger på området under hensyn til områdets bevaringsmålsætninger. Hvis vurderingen viser, at det ikke kan udelukkes, at planen kan skade Natura 2000-området, kan planen ikke vedtages.

Regeringen har i december 2012 udgivet en handlingsplan for klimasikring af Danmark. Planen indeholder en lang række regeringsinitiativer, der skal medvirke til at skabe bedre rammer for klimatilpasningen lokalt. Som led i denne plan skal kommunerne udarbejde en handlingsplan for klimatilpasning. Aarhus Kommune har udarbejdet en klimatilpasningsplan for kommunen. En vurdering af samspejlet mellem den kommunale klimatilpasningsplan og Natura 2000-planen forudsætter kendskab til, hvor de forudsatte indsatser i Natura 2000-planen konkret vil blive gennemført sammenholdt med de indsatser, der skal gennemføres som led i klimatilpasningsplanen. Dette vil blive fastlagt i forbindelse med udarbejdelsen af de kommunale Natura 2000-handleplaner og statslige drift- og plejeplaner. Såfremt konkrete projekter som led i den kommunale klimatilpasningsplan kan påvirke udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området væsentligt, skal der gennemføres en konsekvensvurdering af projektet, inden det kan gennemføres. Dette gælder dog ikke, hvis projektet gennemføres som led i Natura 2000-planen og dermed har som delformål at sikre, at naturtyper og arter opnår gunstig bevaringsstatus.

1.2 Nuværende naturtilstand i Natura 2000-området og Nul - alternativ

I basisanalysen, der danner grundlag for Natura 2000-planen, er der foretaget en nærmere gennemgang af den nuværende naturtilstand i området.

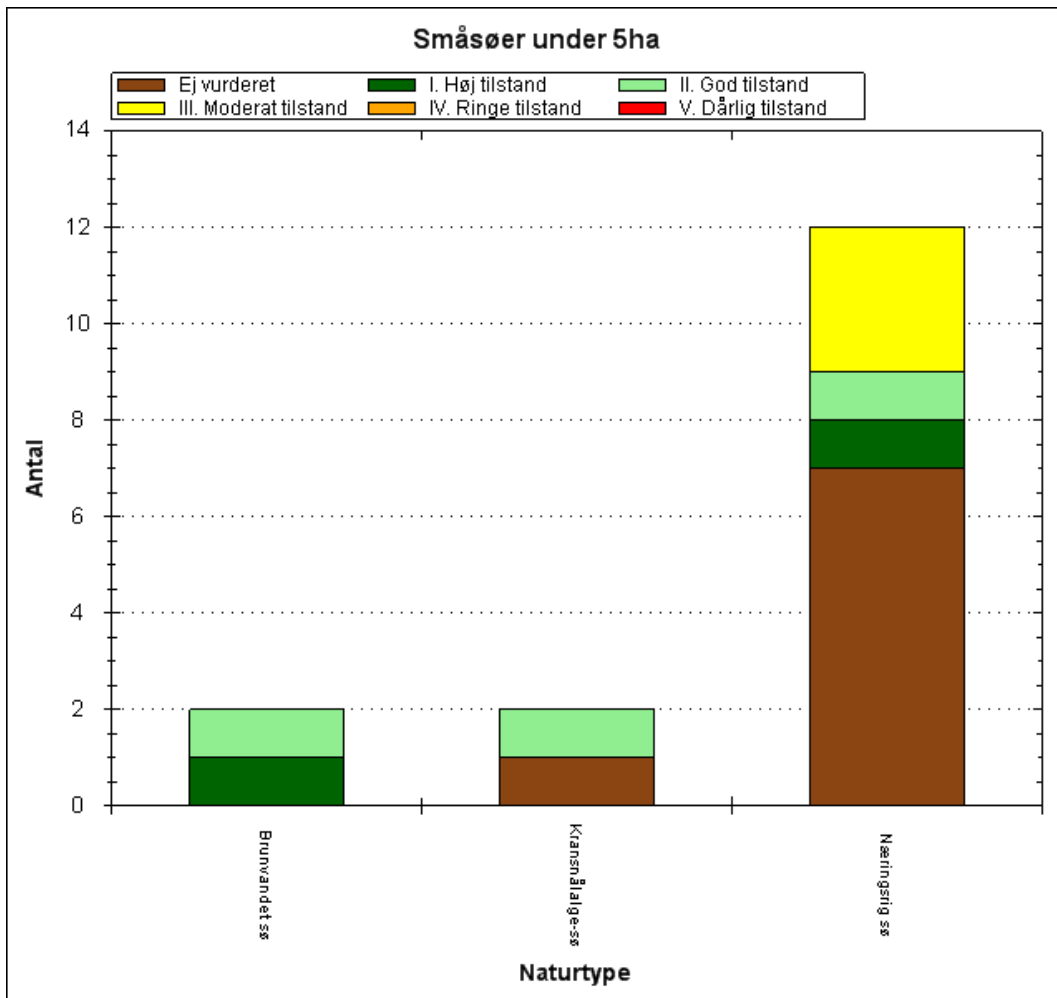
De kortlagte naturtypers areal (i ha) fordelt på tilstandsklasser ved kortlægningen i 2010-12.

De lysåbne, terrestriske naturarealer udgør en arealmæssigt mindre del af området, der overvejende består af skovnatur.

Arealet med kalkoverdrev er nu i en ringe tilstand. Årsagen er, at forekomsten af naturtype-karakteristiske arter er lav og der er registreret tilgroning med vedplanter. Den overvejende del af arealet med kildevæld er i god naturtilstand pga. intakt hydrologi og udbredt forekomst af naturtype-karakteristiske arter.

I rigkærsarealet og i det lille areal med tidvis våd eng er der registreret en god naturtilstand pga. god struktur med lysåbne forhold og et relativt højt indhold af naturtype-karakteristiske arter.

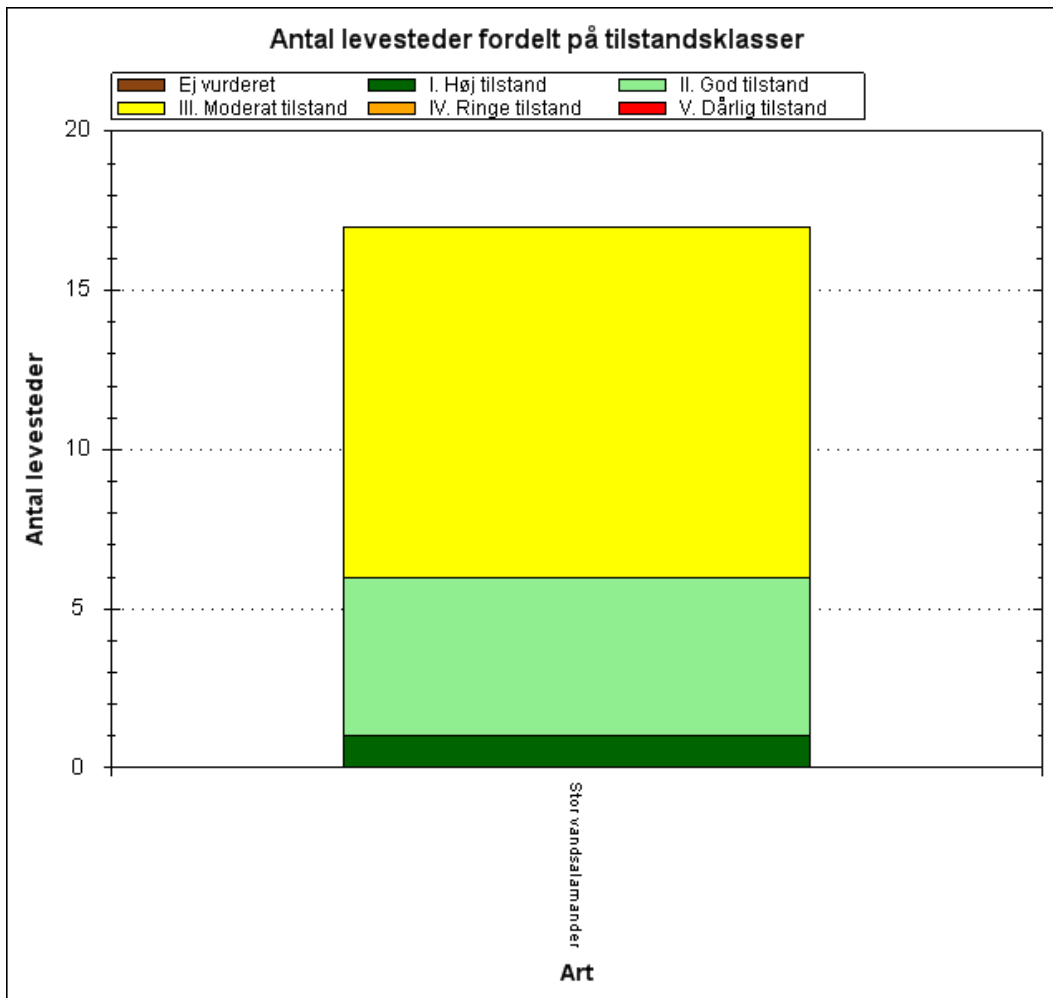
Strandvoldsarealet har en ringe tilstand pga. væsentlig tilgroning med den invasive art, rynket rose samt nedsat naturlig dynamik pga. kystbeskyttelse. Det lille areal med kystklint har en moderat tilstand pga. tilgroning samt nedsat naturlig dynamik pga. kystbeskyttelse

Antal og tilstand af de kortlagte småsøer i området.

Inden for området er der naturtypekortlagt 21 småsøer. Af dem har de 13 ikke indgået i naturtilstandsvurderingen, fordi de udelukkende er naturtypekortlagt i forbindelse med levestedskortlægningen. De resterende 8 småsøer er tilstandsvurderet, 3 har en moderat tilstand og 5 en god eller høj tilstand pga. gode strukturer.

Tilstandsvurdering af områdets kortlagte levesteder.

6 af de kortlagte levesteder for stor vandsalamander har en høj eller god tilstand. Dette skyldes gode strukturer. 11 kortlagte levesteder har en moderat tilstand primært som følge af skygning. En række naturtyper og levesteder for arter, som området er udpeget for at beskytte, kræver vedvarende drift for at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus. Det gælder fx en række lysåbne naturtyper. Samtidig kræver andre i moderat til dårlig tilstand tiltag, der kan imødegå forringelse.

Hvis ikke planen for 2. planperiode iværksættes, er der risiko for, at den gode naturtilstand ikke fastholdes på den andel af naturarealerne, der nu er i hensigtsmæssig drift samt at naturtilstanden ikke vil blive forbedret på primært rigkær, kildevæld og overdrev og fremadrettet sikring af hensigtsmæssig drift. Manglende iværksættelse af planen vil desuden medvirke til at fastholde en række levesteder for arter i ringe eller moderat tilstand samt fastholde en uheldig tilgroning af strandvolde med invasive arter.

1.3 Miljøforhold i områder der kan blive væsentligt berørt

I dette afsnit beskrives de øvrige miljøforhold i og udenfor Natura 2000-området, der kan blive væsentlig berørt af Natura 2000-planen.

Flora, fauna og biologisk mangfoldighed

Natura 2000-planen bidrager, udover sikring af naturtyper og arter på udpegningsgrundlaget for området, generelt til at sikre de øvrige naturtyper og arter, der findes inden for området, idet Natura 2000-planerne generelt medvirker til at etablere gunstige forhold for naturen. Hermed

bidrager Natura 2000-planerne også til at opnå biodiversitetskonventionens mål om at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares, ligesom planen bidrager til at sikre levesteder for arter, der er beskyttet i medfør af generelle fredningsbestemmelser.

Kunstig afvanding med grøfter og dræn forandrer naturen og kan føre til ændringer i vegetationen, således at den naturlige, naturtype-karakteristiske vådbundsvegetation erstattes af en vegetation, der i højere grad præges af mere almindelige, konkurrence-stærke arter. Genetablering af en naturlig hydrologi vil modvirke denne udvikling, ligesom den naturlige hydrologi også medvirker til at naturtyper og arter, der ikke er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området får forbedrede hydrologiske forhold.

Med planens indsats for habitatnaturen sikres samtidig den § 3-beskyttede natur i området. I og omkring Natura 2000 området findes en god bestand af de fredede arter plettet stor vandsælamlamander, løvfrø og en række flagermus arter. Genetablering af naturlig hydrologi samt sikring af pleje medfører, at forholdene for ovenstående arter og naturarealer forbedres idet deres naturgrundlag forbedres sammen med indsatsen for habitatnaturen.

Befolkningen og arealanvendelse

Natura 2000 område N230 Giber Å, Enemærket og Skåde Bakker er beliggende i Aarhus Kommune, der har et indbyggertal på 327.000. Natura 2000 planen har fokus på sikring af den eksisterende udpegede natur i området. Sikringen af den eksisterende natur vil ikke have betydning for arealanvendelsen, idet der dog kan forekomme arealer, som i forbindelse med gennemførelsen af planen vil blive omfattet af en plejeindsats. Ved såvel pleje af eksisterende natur som udlægning af landbrugsarealer til natur vil dette ske efter aftaler mellem lodsejeren og kommunerne og mod økonomisk kompensation via EU's landdistriktsprogram. Størstedelen af området er offentligt ejet, og der er derfor rekreativ adgang til skov og uhegnede naturarealer. Der er fredningsbestemmelser på dele af arealet, der regulerer offentlighedens adgang. Natura 2000-planen indebærer ikke yderligere begrænsning af offentlighedens adgang.

Menneskets sundhed

Mange, især bynære, Natura 2000-områder udnyttes til rekreative aktiviteter, f.eks. vandring og cykling, som bidrager til menneskets sundhed. Natura 2000-planen har til formål at sikre, at de beskyttede naturtyper og arter opnår gunstig naturtilstand på sigt. Det vurderes, at Natura 2000 planen kun undtagelsesvist og på mindre arealer vil hindre den rekreative udnyttelse af områderne, der foregår i dag. Det vurderes således, at gennemførelsen af planen ikke vil være i modstrid med hensynene til menneskers sundhed, idet den rekreative udnyttelse kan fortsætte, ligesom sikringen af en beskyttede natur i øvrigt ikke vurderes at have en sundhedsmæssig effekt.

Der er etableret stisystemer og informationsstandere. Kendskab til naturen og dens værdier vil medvirke til at skabe incitament til en større rekreativ udnyttelse af områderne. Området er offentligt ejet og udnyttes i stort omfang rekreativt.

Jordbund, luft og klimatiske faktorer Planen indebærer primært sikring af den eksisterende natur, og påvirker derfor ikke jordbund, luft og klimatiske forhold. På sigt kan sikring af naturarealerne - under forudsætning af lodsejer accept - indebære en mulig inddragelse af dyrkede arealer til natur. Dette kan medvirke til at mindske udledningen af CO₂.

Landskab

Natura 2000-området er en del af det sammenhængende skovområde langs kysten syd for Århus. Den nederste, naturligt slyngede del af Giber Å løber gennem området, omkranset af højstammet skov. Området rummer typisk udviklede østjyske bøgeskovsnaturtyper, elle- og askeskov samt enkelte større, langvarigt lysåbne områder med overdrevs- og kærnatur. Langs kysten står højskoven helt ud til havskrænten, der nogle steder er præget af skred. Udbredt kystbeskyttelse i form af stenhøfder forhindrer en dynamisk, naturlig kystudvikling med mere udbredte skred. Giber Å ligger på strækningen med naturlig stenbund og er ureguleret – bortset fra opstemningen ved

vandmøllen Skovmøllen. Der er nu indrettet et velfungerende omløbsstryg, der i meget stor udstrækning kompenserer for opstemningens negative indflydelse på vandløbets kontinuitet.

Terrænet og den lerholdige jordbund har gjort dyrkningsbetingelserne meget vanskelige, og det har medvirket til, at området tidligt er blevet tilplantet med skov. Det har givet lang skovkontinuitet og -sammen med vandbevægelse mod kysten - skabt grundlag for et skovområde med varierede forhold og stor naturkvalitet. I området er skoven helt overvejende gammel løvskov. Inden for området er den største del af skovarealet af typen bøgeskov på muldbund. Før løvspring er skovbunden i disse skovområder helt domineret af hvid anemone. Omkring bækslugter og langs kystskrænten har skoven et væsentligt større artsindhold, visse steder med naturskovspræg.

På den kalkholdige skrænt mod havet er der mindre områder med bøgeskov på kalkbund, hvor blå anemone er den karakteristiske skovbundsplante, og hvor de gamle udgæede træer i større omfang er efterladt til glæde for svampe, insekter og fugle.

1.4 Eksisterende miljøproblemer

Truslerne mod naturværdierne og områdets udpegningsgrundlag er beskrevet i basisanalysen, der danner grundlag for udkast til Natura 2000 planen for området. Planens mål er at sikre udpegningsgrundlaget mod disse trusler herunder prioritering i tilfælde af modstridende naturinteresser. Deposition af luftbårne kvælstofforbindelser herunder ammoniak er ofte den væsentligste påvirkning af mange naturligt næringsfattige naturtyper. Naturtyperne har forskellig sårbarhed over for kvælstofdeposition. Der er generelt sket et fald i den luftbårne kvælstofbelastning af naturarealerne inden for de seneste år. Faldet skyldes en nedgang i udledningen fra både danske og udenlandske kilder. Denne reduktion forventes at fortsætte som følge af national og udenlandsk regulering. På trods af reduktionen er tålegrænserne fortsat overskredet på en væsentlig andel af landets naturarealer, hvilket giver forringede muligheder for på sigt at opnå eller fastholde en gunstig naturtilstand. Der er ikke foretaget en konkret vurdering af tålegrænseoverskridelser til de enkelte Natura 2000-områder. Emissionen af ammoniak fra landbruget reguleres gennem husdyrgodkendelsesloven, som bidrager til at mindske ammoniakudledning fra punktkilder væsentligt.

1.5 Internationale miljøbeskyttelsesmål

Danmark har tilsluttet sig en række internationale konventioner indeholdende miljøbeskyttelsesmål, hvis indhold i en lang række tilfælde er indarbejdet i lovgivningen. For EU-lovgivningen gælder generelt, at den er implementeret i dansk lovgivning. Danmark har bl.a. ratificeret Ramsarkonventionen og Biodiversitetskonventionen. Biodiversitetskonventionens formål er bl.a. at sikre, at den biologiske mangfoldighed bevares. Formålet med Ramsarkonventionen er at beskytte vådområder med en særlig betydning for fugle. Danmark har udpeget 27 Ramsarområder, der alle indgår i EU's fuglebeskyttelsesområder. Ramsarområderne er dermed en del af det danske Natura 2000-netværk.

Planen er en udmøntning af EU's Habitat- og Fuglebeskyttelsesdirektiv implementeret i dansk lov via Miljømålsloven, lovbekendtgørelse nr.932 af 24. september 2009 med senere ændringer. Planen vil sikre, at areal og tilstand af kortlagte naturtyper og levesteder for omfattede arter ikke går tilbage eller forringes. Samtidig vil der ske en særlig indsats for truede naturtyper og arter, hvilket er afspejlet i statens retningslinjer for 2. planperiode.

1.6 Planens indvirkning på miljøet

Natura 2000-planens indsats vedrører hovedsageligt forbedring af allerede eksisterende og beskyttet natur, idet forbedrede vandforhold for naturarealer og eventuel udtagning af landbrugsjord har en positiv effekt på særligt biodiversitet, men også i forhold til vand- og klimamål.

I tabel 1 herunder er gennemgået planens sandsynlige indvirkning på en række faktorer ifølge lovens bilag 1, litra f, i de tilfælde hvor de vurderes at være af væsentlig betydning.

Planens indvirkning på	Påvirkes	Ingen påvirkning	Redegør for indvirkning
Flora, fauna og biologisk mangfoldighed	X		Natura 2000-planen medvirker generelt til at sikre, at flora, fauna og biologiske mangfoldighed bevares og forbedres, idet planen medvirker til at skabe gunstige forhold for naturen. I Natura 2000-område nr. 234, Giber Å, Enemærket og Skåde Havbakker vil planen medvirke til at sikre levesteder for de fredede arter Stor vandsalamander, løvfrø samt majgøgeurt.
Befolkningen	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget giver mulighed for større naturoplevelser, både for den lokale befolkning, men også for de mange gæster der hvert år benytter badestrand og skove i dette Natura 2000 område.
Menneskers sundhed	X		Planen medvirker til at sikre de beskyttede naturtyper i området således, at naturen i området på sigt opnår en høj kvalitet. Naturområder af høj kvalitet er af betydning for den rekreative udnyttelse af området, og dermed menneskers sundhed. Natura 2000-planen indebærer ikke restriktioner for offentlighedens adgang
Jordbund		X	Det vurderes, at planen ikke vil påvirke jordbunden, idet planens indsats omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag
Vand	X		Natura 2000-planen rummer ikke indsatskrav for vandkvaliteten, da disse krav fastlægges i vandplanerne. Natura 2000-planens indsatser vedrørende naturpleje vil medvirke til at tilbageholde kvælstof og dermed medvirke til at opnå vandplanens

			mål.
Luft		X	Det vurderes, at Natura 2000-planens indsatser for forbedring af de beskyttede naturtyper og arter, ikke vil have indflydelse på luftkvaliteten.
Klimatiske faktorer		X	Det vurderes, at Natura 2000-planernes indsats form forbedring af de beskyttede naturtyper og arter ikke vil have indflydelse på klimatiske faktorer.
Materielle goder		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker materielle goder, idet planens indsats primært omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag
Landskab	X		Sikring og forbedring af naturgrundlaget, herunder naturplejetiltag, vil øge landskabsværdien. Et varieret landskab bestående af forskellige landskabstyper fastholdes og udbygges. Fragmentering af landskabet imødegås.
Kulturarv, herunder kirker	X		Natura 2000-planens indsatser modvirker tilgroning af fortidsminder, og medvirker dermed til at sikre kulturarven. Planen vurderes ikke at medføre en påvirkning af omgivelserne omkring kirker.
Arkitektonisk arv		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker den arkitektoniske arv, idet planens indsats omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag
Arkæologisk arv		X	Det vurderes, at planen ikke påvirker den arkæologiske arv, idet planens indsats omfatter pleje af de naturtyper, der findes på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag

1.7 Foranstaltninger der modsvarer negativ indvirkning på miljøet

Planen har indvirkning på de faktorer, der er listet i tabel 1. Vedrørende modstridende naturinteresser følger prioriteringen Natura 2000-planens retningslinjer. For så vidt angår konfliktende naturinteresser henvises til afsnit 1.8.

1.8 Miljøvurderingens gennemførelse og grundlag for prioriteringer og valg

Miljøvurderingen er gennemført ud fra de oplysninger, der fremgår af basisanalysen og udkast til Natura 2000-planen. Desuden er anvendt viden fra det nationale overvågningsprogram, NOVANA

Natura 2000-planen er en overordnet statslig plan, som skal gennemføres gennem lokale indsatser fastsat i kommunale handleplaner og, hvor der er tale om statsejede arealer, statens drift og plejeplaner. Der kan således ikke i forbindelse med den statslige plan foretages en konkret vurdering af indsatsernes miljøpåvirkning, da de statslige Natura 2000-planer ikke fastlægger, hvor den konkrete indsats skal gennemføres.

Alternativet til at udarbejde Natura 2000-planer ville være, at der skulle udarbejdes en forvaltningsplan for de enkelte områder. Det følger direkte af habitatdirektivets artikel 6. stk. 1, som fastslår, at medlemsstaterne skal iværksætte de nødvendige bevaringsforanstaltninger, hvilket bl.a. kan indebære hensigtsmæssige forvaltningsplaner, som er specifikke for lokaliteterne eller integreret i andre udviklingsplaner samt de relevante retsakter, administrative bestemmelser eller aftaler.

Modsat forvaltningsplanerne giver Natura 2000-planerne mulighed for på nationalt og biogeografisk niveau at foretage en samlet prioritering af, hvilken indsats der skal gennemføres for på sigt at sikre, at naturtyperne og arterne opnår gunstig bevaringsstatus. Prioriteringen anvendes til udarbejdelsen af lokale forvaltningsplaner for områderne, de såkaldte handleplaner.

De seneste basisanalyser for Natura 2000-områderne, som er offentliggjort den 20. december 2013 viser, at der fortsat er forhold, som betyder, at naturen vanskeligt eller ikke kan sikres med den nuværende naturtilstand. På baggrund af basisanalyserne er der foretaget en national prioritering af, hvilke indsatser der skal gennemføres i planperioden 2016-2021 for at sikre, at habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivets mål om gunstig bevaringsstatus opfyldes på sigt.

Den nationale prioritering i anden planperiode sigter på, at den planlagte og igangsatte indsats i første planperiode fastholdes, og at der tages hånd om de særligt truede naturtyper og arter, samt at der fortsættes en indsats for at sikre den nødvendige pleje af de lysåbne naturtyper. Det sker ved at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje og sikre egnede levesteder for områdets arter.

Tilsvarende arbejdes der på at opnå størst mulig naturmæssig robusthed og sammenhæng i områdets natur ved at sikre større driftsenheder af lysåben natur. Disse indsatser er valgt, idet det vurderes, at indsatserne bedst modvirker de problemer, basisanalyserne har påvist i forhold til de enkelte Natura 2000-områder, ligesom indsatserne sikrer en fortsættelse af den strategi, der blev lagt i første planperiode. I forbindelse med udarbejdelsen af planerne har Naturstyrelsen på baggrund af basisanalyserne vurderet, i hvilke Natura 2000-områder det er muligt at foretage en konkret indsats for bestemte naturtyper.

Overvejelserne har ført til, at der i N234 Giberå, Enemærket og Skåde Havbakker gennemføres en særlig indsats mod invasive arter på strandvolde.

Planen har til hensigt at sikre udpegningsgrundlaget og fremmer herved den biologiske mangfoldighed generelt. En målsætning for en bestemt naturtype eller art vil dog kunne indebære en nedprioritering af andre naturtyper/arter. For området er der foretaget følgende valg:

En målsætning om gunstig bevaringsstatus for en bestemt naturtype kan indebære en nedprioritering af en anden naturtype eller art, og det er nødvendigt at foretage et valg.

Udvidelse af rigkær kan medføre en reduktion i elle- og askeskov, som er opstået ved tilgroning af tidligere lysåbne enge og moser. Gamle eller veludviklede forekomster af elle- og askeskov skal dog som hovedregel bevares. Rydning af elle- og askeskov med henblik på genskabelse af rigkær kan ske under forudsætning af, at det samlede areal af skovnaturtypen opretholdes på nationalt biogeografisk niveau.

Udvidelsen af kalkoverdrev og kilder vil formodentlig kunne foretages på arealer, der allerede er lysåbne.

Naturtypen vandløb med vandplanter er afhængig af lys, for at den karakteristiske vegetation af vandplanter kan udvikles. I området er vandløbene naturligt beskyttede af gammel højskov med de udpegede skovnaturtyper. Da vandløbet på strækningen er et naturligt skovvandløb med en karakteristisk fauna, prioriteres det ikke at lyssætte vandløbet på bekostning af en reduktion af skovarealet ved rydning af den omgivende habitatskovsbræmme.

1.9 Overvågning

Natura 2000-indsatsen bliver overvåget i forhold til udpegningsgrundlag og naturværdiers tilstand via det nationale overvågningsprogram, NOVANA, som Miljøministeriet er ansvarlig for. Desuden afrapporterer Danmark den nationale tilstand og indsats vedr. habitat- og fuglebeskyttelsesdirektivet til EU-kommissionen hvert 6 år.

Basisanalysen – udarbejdet i forbindelse med naturplanen - udgør det nuværende videns grundlag for områdets udpegningsgrundlag i forbindelse med naturplanlægningen. Analysen gennemgår systematisk udpegningsgrundlaget med en beskrivelse af status for hver enkelt art og naturtype. Det er hensigten, at denne analyse opdateres i forbindelse med fremtidige planperioder.

1.10 Ikke teknisk resume

I medfør af lovbekendtgørelse nr. 939 af 3. juli 2013 om miljøvurderinger af planer og programmer er der foretaget en miljøvurdering. Planen vil sikre eller forbedre bevaringsstatus for områdets udpegningsgrundlag og den biologiske mangfoldighed generelt samt et sammenhængende og varieret landskab.

Natura 2000-planen medvirker til at sikre, at arter og naturtyper, som er omfattet af udpegningsgrundlaget for området på sigt opnår gunstig naturtilstand. Derudover har de planlagte indsatser en positiv effekt for den øvrige natur og arter, der findes i området, og planen medvirker således til at sikre den biologiske mangfoldighed generelt.

Miljøministeriet
Naturstyrelsen

Haraldsgade 53
DK 2100 København Ø
Tlf.: (+45) 72 54 30 00

www.nst.dk